

[Johs. Christiansen.]

at nu vil vi have ro om dansk forsvarspolitik? Hvor bliver til sidst ellers den nationale bestemmelsesfrihed af, der så omhyggeligt er sikret alle medlemsstaterne, altså også Danmark, i pagtens § 5?

Også det forslag, der er til behandling her, danner sin del af baggrunden for de betragtninger, jeg har fremført. Det går kort og godt ud på at fratage forsvarschefen de vigtigste af de beføjelser, vi for to år siden var enige om at tillægge ham. Det hedder i lov af 27. maj 1950 bl. a., at i fred som i krig har forsvarschefen under ansvar overfor forsvarsministeren ledelsen af det militære forsvar. I krig som i fred. Forsvarschefen skulle have ledelsen, og han skulle kun stå til ansvar overfor ministeren, d. v. s. regeringen, der jo igen står til ansvar overfor rigsdagen. Hele denne i statspolitisk henseende fundamentale bestemmelse foreslås nu strøget. Kan man så fortænke danske borgere i, at de i lys af denne omkalfatring falder i dybe tanker over spørgsmålet om den danske stats bestemmelsesfrihed?

Lidt ejendommeligt forekommer det forøvrigt, at de, der i sommeren 1950 sad, om jeg så må sige, med fingeren på den atlantiske puls, ingen forudelse havde om, hvor det kunne bære hen, hvad konsekvenser pagten ville kunne få også på det kommandomæssige område. Forresten blev der jo under forhandlingerne her i tinget peget på muligheden netop af sådanne konsekvenser, men der blev ikke taget notits af det. Den nuværende højtærede forsvarsminister forsikrede endogså direkte, at i så henseende var der ingen ko på isen; som forslaget forelå, ville dets bestemmelser være fyldestgørende overfor en hvilken som helst situation, der måtte komme til at foreligge. Det gik jo ikke helt sådan, den abrupte linies forsvarspolitik træder tydeligt frem også her, men jeg ønsker at konstatere, at hermed er jo i virkeligheden også et af de få sidste holdepunkter for en selvstændig dansk vurdering af landets militære opgaver og muligheder under krig formentlig fjernet.

Såvidt jeg har forstået, foreslår den højtærede forsvarsminister, at der fratages forsvarschefen ialt 8 beføjelser, 8 af de beføjelser, som han hidtil har haft. Jeg har bemærket mig, at man også i regerings-

kredse er inde på spørgsmålet om, hvilken konklusion man må drage af det foreliggende forslag. Et konservativt regeringsorgan har skrevet:

„Det skader kun forsvarssagen, hvis man . . . af rent prestigemæssige grunde vil bevare en topfigur, hvis begrænsede bemyndigelse slet ikke svarer til den fornemme og meget krævende titel.“

Det var et citat — undskyld, højtærede hr. formand, jeg ikke bad om tilladelse. Dette synspunkt kræver naturligvis en nærmere analyse, og hvad viser en sådan analyse? Den viser, at de opgaver, der fremtidig kan blive tale om for forsvarschefen, koncentrerer sig i tre: for det første som leder af forsvarsstyrken at samordne landets forsvarsmæssige faktorer i fred; for det andet at forestå tilsynet med mandskabets uddannelse, og for det tredje at være bindeled til NATOs kommandomyndigheder; men hvis dette er problemstillingen — og det har jeg forstået at ministeren selv mener, det har jeg læst af ministerens fremsættelsestale —, så kan det jo forsåvidt synes nærliggende at ræsonnere, som bl. a. „Aarhus Stiftstidende“ har gjort. Danmark er som led i den nordeuropæiske region nu under admiral Brinds ledelse, hvorved han jo på en måde bliver den faktiske forsvarschef. Ud fra dette synspunkt kunne man så spørge, om den koordinering, som ministeren omtalte, ikke kunne forestås af en af de tre værnschefer, eventuelt derved, at de efter en nærmere fastsat turnus skiftedes til at beklæde forsædet i forsvarsstyrelsen; forøvrigt en tanke, som man tidligere har været inde på under kommissionens forhandlinger.

Den anden opgave, at have tilsyn med mandskabets uddannelse, blev jo tidligere forestået af værnscheferne med generalinspektørerne som nærmeste medarbejdere; og her kan unægtelig det spørgsmål rejse sig, om tilslutningen til NATO og alt, hvad dermed følger, egentlig danner nogen afgørende hindring for, at man i denne sag vendte tilbage til ordningen før 1950.

Hvad den tredje hovedopgave angår, er det umiddelbart indlysende, at som bindeled til NATOs kommandomyndigheder havde man formentlig ikke brug for en officer med så høj charge som forsvarschef. Her bliver problemet vel nærmest det, om der består en så nøje sammenhæng mellem samt-